

ИСТРАЖИВАЊЕ О ОДГОВОРНОМ/ПРАВНОМ ЛИЦУ ПРОТИВ КОГА ЈЕ ПРАВНОСНАЖНО ЗАВРШЕН ПОСТУПАК ЗА ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУП

ПРАВНИ ОСНОВ

У складу са Законом о званичној статистици „Службени гласник РС“, бр. 104/09, од 16.12.2009. године, и Уредбом о утврђивању појединих статистичких истраживања „Службени гласник РС“, бр. 110/09, од 28.12.2009. године, Републички завод за статистику спроводи статистичка истраживања о учиниоцима привредних преступа:

- О одговорном лицу против кога је правноснажно завршен поступак за привредни преступ (СП-2)
- О правном лицу против кога је правноснажно завршен поступак за привредни преступ (СП-4)

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај статистичког истраживања

Циљ истраживања је прикупљање података о оптуженим и осуђеним учиниоцима привредних преступа.

За учиниоце привредних преступа, против којих је поступак за привредни преступ окончан на суду, прикупљају се подаци о врсти привредног преступа, о врсти одлуке суда, о изреченим санкцијама, о саучесништву, о ранијој осуди, о стицају, о подносиоцу пријаве, о занимању, делатности и о трајању поступка.

Извештајне јединице, јединице посматрања

Извештајне јединице које попуњавају и достављају статистичке обрасце јесу привредни судови.

Образац СП-2 (за одговорно лице) попуњава се у привредном суду када је судија/председник већа у спису констатовао да је завршен поступак за привредни преступ одлуком којом је: прекинут поступак, обустављен поступак, оптужни предлог одбачен, оптужни предлог одбијен, одговорно лице ослобођено од оптужбе или проглашено одговорним.

Образац СП-4 (за правно лице) попуњава се у привредном суду када је судија/председник већа у спису констатовао да је завршен поступак за привредни преступ одлуком којом је: обустављен поступак, оптужни предлог одбачен, оптужни предлог одбијен, правно лице ослобођено од оптужбе или проглашено одговорним.

Јединица посматрања је оптужено одговорно/правно лице учинилац привредног преступа.

Сматра се да је „*оптужено лице*“ оно одговорно, односно правно лице – учинилац привредног преступа против кога је поднет оптужни предлог надлежном суду, те је поступак завршен одлуком којом је: обустављен поступак, или оптужни предлог одбачен, или оптужни предлог одбијен, или учинилац ослобођен од оптужбе, или проглашен одговорним а ослобођен од казне, или проглашен одговорним уз изрицање санкције. За одговорна лица обухваћени су и случајеви прекида поступка.

Као „*одговорна лица–учиниоци привредних преступа*“ сматрају се одговорна лица у правном лицу која су повредила правила о привредном и финансијском пословању.

Као „*правно лице–учинилац привредног преступа*“ сматрају се правна лица која су повредила правила о привредном и финансијском пословању.

Ако је једно одговорно, односно правно лице учинило више привредних преступа у стицају, прикупљају се подаци само о најтежем привредном преступу, док се остали преступи у стицају сумарно обрађују као „број привредних преступа у стицају“.

Ако је више одговорних, односно правних лица учествовало у извршењу једног привредног преступа, сваки се учесник сматра јединицом посматрања, те се исти привредни преступ евидентира као обележје код сваког учесника.

Обухват истраживања

Статистичким истраживањима о оптуженим учиниоцима привредних преступа обухваћена су сва одговорна и правна лица против којих је поднет оптужни предлог надлежном суду. Према томе, статистичким истраживањима обухваћена је целокупна надлежност привредних судова у поступку решавања привредних преступа.

Истраживањима су обухваћени прописи, при чему се подразумевају све релевантне правне одредбе садржане у законима и уредбама донесеним на основу закона, који предвиђају кажњавање за привредни преступ.

Метод, време и извори за прикупљање података

Време посматрања је календарска година. Периодика истраживања је годишња, с тим да се подаци прикупљају месечно. Метод прикупљања података је извештајни и спроводи се путем образаца СП-2 и СП-4. Попуњавање образаца врши се у моменту окончања поступка. Основни извори из којих се преузимају подаци су коначне одлуке суда.

Републички завод за статистику прописује методологију за спровођење истраживања; праве се обрасци и методолошка упутства и достављају извештајним јединицама (надлежним привредним судовима). Попуњени обрасци враћају се Републичком заводу за статистику, где се обавља контрола обухвата и тачности података, шифрирање, унос слогова података, логичка и рачунска контрола. На крају се објављују резултати истраживања.

Обавеза заштите индивидуалних података

Подаци добијени од привредних судова о оптуженим учиниоцима привредних преступа представљају службену тајну и не могу се појединачно објављивати. Корисницима могу бити доступни само подаци агрегирани на одређеним класификационим нивоима.

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Према *Закону о привредним преступима*, *привредним преступом* сматра се друштвено штетна повреда прописа о привредном или финансијском пословању коју је учинило правно лице и одговорно лице у правном лицу, која је проузроковала или је могла проузроковати теже последице и која је прописом надлежног органа одређена као привредни преступ (чл. 2, став 1. Закона о привредним преступима).

Одговорним лицем, у смислу овог закона, сматра се лице коме је поверен одређен круг послова у области привредног или финансијског пословања у правном лицу.

Правно лице је одговорно за привредни преступ ако је до извршења привредног преступа дошло радњом или пропуштањем дужног надзора од стране органа управљања или одговорног лица, или радњом другог лица које је било овлашћено да поступа у име правног лица.

Као *„осуђено лице“* подразумева се одговорно, односно правно лице проглашено одговорним, према коме су изречене санкције: новчана казна (безусловна или условна) и заштитне мере, као и лице проглашено одговорним а ослобођено од казне.

Ако је једно одговорно, односно правно лице учинило више привредних преступа у стицају, прикупљају се подаци само о најтежем привредном преступу, док се остали преступи у стицају сумарно обрађују као „број привредних преступа у стицају“.

Под појмом *„врста одлуке“* подразумева се она одлука надлежног суда којом је поступак правоснажно завршен.

Називи привредних судова дати су према Закону о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава.

Ниво репрезентативности података

Подаци о привредним преступима одговорних/правних лица под називом „Оптужења и осуде за привредни преступ“ добијени су на основу статистичких истраживања спроведених путем образаца СП-2 и СП-4 и објављују се на нивоу Републике Србије, централне Србије и АП Војводине. Поједини подаци су на нивоу привредних судова.

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Не постоје међународне препоруке за ова истраживања.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

У реализацији овог истраживања учествују запослени у Групи за правосудну и родну статистику РЗС – централа, као и запослени у 5 подручних одељења на територији АП Војводине Републичког завода за статистику.

У Заводу се прописује комплетна методологија за спровођење истраживања, врши се израда и ажурирање неопходних методолошких инструмената (образац, упутство за попуњавање).

Они се достављају извештајним јединицама (надлежним јавним тужилаштвима). Поред тога, Завод обавља и контролу обухвата и тачности података, шифрирање, унос слогова података, логичку и рачунску контролу истих. Завршна фаза је објављивање резултата истраживања.

Роковник основних фаза спровођења истраживања, укључујући и публиковање

- У РЗС-у, у децембру, припремају се и штампају образац СП-2 и СП-4, за све извештајне јединице на територији Србије за наредну годину;
- Крајем децембра и почетком јануара обавља се дистрибуција образаца извештајним јединицама;
- Рок за достављање података за претходну годину за АП Војводину је до 1. априла текуће године;
- Рок за унос података за централну Србију (у РЗС-у) је 1. мај текуће године.
- Први резултати истраживања објављују се у Саопштењу, а рок за њихову објаву је 31. август;
- Подаци у Билтену објављују се крајем децембра.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

Упитник

За ова истраживања направљени су образаци СП-2 Упитник за одговорно лице, против кога је правноснажно завршен поступак за привредни преступ и образац СП-4 Упитник за правно лице, против кога је правноснажно завршен поступак за привредни преступ, и садрже податке:

- **о одговорном/правном лицу за привредни преступ:** делатност правног лица, занимање правног лица, саучесништво, ранија осуда;
- **о привредном преступу и поступку:** назив закона, односно уредбе, броју преступа у стицају, ко је поднео пријаву и оптужни предлог и врста одлуке;
- **о изреченим санкцијама;**
- **о трајању поступка:** датум подношења пријаве, датум пријема оптужног предлога и датум констатовања правноснажности одлуке.

Упутство за попуњавање упитника

Детаљно упутство за попуњавање обрасца налази се у методолошком материјалу (СЗС), скраћена верзија упутства повремено се доставља извештајним јединицама уз обрасце СП-2 и СП-4.

Списак номенклатура и класификација у истраживању

За ово истраживање користи се Јединствена класификација привредних преступа, коју је прописао РЗС. Подаци о привредним преступима приказани су према врсти привредног преступа. *Класификацијом су обухваћени сви релевантни пројиси који предвиђају кажњавање за привредне преступе.*

Методологија и методолошки материјали раније су били објављивани у Савезном заводу за статистику у оквиру публикације „Методолошки материјали“.

Списак публикација

Подаци се објављују:

- на веб сајту Завода,
- у редовним публикацијама: Саопштење, Билтен, Статистички годишњак, Статистички календар, као и у осталим пригодним публикацијама.

За додатна објашњења и информације обратити се на телефон: 011-241-2922, локал 298.